

Lehdon lapsi.

Kirjoitti Herman Widgrén.

Kokkola, 1901.

Se oli Manda erään naimattoman naisen lapsi, eli siis, kuten sanotaan, „lehdosta löydetty“. Mandan äiti, Niukkalan Annaliisa oli ollut piikana Niemisen talossa, ja siihen aikaan kun Annaliisalla oli punaiset posket, oli hän „hairahtunut“, ja sen seurauksia oli Manda. Niemisen talonpoika, Matti, joka oli Annaliisan „narrannut“, oli pötkinyt Ameriikkaan, ja Annaliisa sai siis yksin jäädä kärsimään hairahduksensa seurauksia.

Kurjaa se oli elämä; ei siinä löytynyt monta ilohetkeä. Sai kuulla ihmisten ivasanoja ja haukkumisia, siitä kun kaikkia „langenneita“ pitää elättää. Monta kertaa vierähti kyynel Annaliisan poskelle astellessaan taloon pyytämään ruokaa ja vaatetta. Ainoa lohdutus oli pikku-Manda, joka niin suloisena ja punaposkisenä puheli „äidin“ kanssa.

Niin, tämmöisissä oloissa kasvoi ja varttui Manda ja hän oli jo neljäntoistavuotias. Nyt täytyi hänen muuttaa Wankkalan palvelukseen, josta hänelle luovattiin ensi vuodelta ruokaa ja vaatetta „tarpeen mukaan.“

Niin, paljon paremmalta tuntui nyt Mandan mielestä hänen olonsa. Ei tarvinnut enää kärsiä pilkkaa, ja ruokaa sekä vaatetta sait kylliksi asti, vaikka työtä täytyikin tehdä ahkerasti.

On kulunut kolme vuotta. Manda palveli yhä Wankkalassa, ja hänellä oli jo palkkaakin viisikymmentä markkaa vuodelta ja vielä kenkiä, sukkia y. m. Manda oli laskettu ripille ja hänestä oli varttunut yksi pitäjän kauneimpia neitoja, joka alkoi herättää suurta huomiota nuorukaisten keskuudessa. Solakampaa vartaloa, kauniimpia silmiä, punaisempia poskia ja rusohuulia, kuin Mandalla, ei olisi voinut olla rikkaan loistavissa asunnoissa kasvaneella neidollakaan. Manda huomasi itsekin viehätysvoimansa, ja tämä kiihoitti hänen itserakkauttansa.

Wankkalan isännän vanhin lapsi oli poika, Matti, ijältänsä kahdeksantoista vuotias sorja nuorukainen. Matti oli myöskin huomannut Mandan kauneuden, ja hän oli mieltynyt tuohon solakkaan piikatyttöön. Ei Matti huolinut siitä, jos Manda oli köyhä, vaan hän oli mielellään Mandan seurassa. Monta kertaa lähtivät he yhdessä tanssiin; monta kertaa istuivat he rin-

natusten kun lähtivät kirkkomatkalle hevosella. Vanhemmat huomasivat tyytymättöminä nuorukaisten tuttavuuden, ja isäntä jo tästä huomautti Mattia, mutta sillensä se asia jäi, sillä Matti ei huolinut vanhampainsa nuhteista.

Oli kaunis Heinäkuun päivä. Wankkalan väki — paitsi isäntää ja emäntää — olivat niityllä kahden virstan päässä kotoa.

Oli päivällisen aika. Päivällinen oli syöty, ja väki lepäili niityn pyörtämällä. Renkit panivat tupakaksi ja haastelivat leikkiä toistensa kanssa.

Manda oli mennyt ladon viereen toisista erilleen levolle. Matti oli huomannut tämän, ja koetti lähteä toisten huomaamatta astelemaan Mandan luokse.

Eräs renkeistä huomasi tämän ja sanoi piika-Tiinalle:

„Huomasitko mihin Matti meni? Ylpeäksi on Manda käynyt, kun pääsi Matin tuttavuuteen, mutta muista, että perästä kuuluu, sanoi torventekijä.“

— „Niinhän se voi käydä, ett’ei kaikki ole kultaa, mikä kiiltää“, myönsi Tiina.

Mandan posket lensivät punaisiksi, kun Matti istui

hänen viereensä.

— „Tännekö se, minun Mandani, lähti piiloon. Kyl-
lä noin kaunis tyttö kehtaa olla toisten joukossa“, sa-
noi Matti ja otti Mandan kädestä kiini.

— „Älä sinä, Matti, huoli pilkata köyhää piikaty-
töä. Et sinä, jolla on parempiakin tarjolla, välitä mi-
tään tällaisesta piikatyöstä.“

— „En minä, Manda, puhu tätä pilkoillani, sillä en
tunne ketään niin hyvää ja kaunista tyttöä, kuin sinä
olet. En minä sinua petä; enkä välitä muista tytöistä,
kuin sinusta.“

Keväinen tuuli huokui niin herttaista lämmintä
ja lepänlehdet humisivat niin vienosti, jotta se oi-
kein uuvutti nuorta rintaa. . . . Ja rikkaan pojan kau-
niit lupaukset lumosivat köyhän piikatyton, joka al-
koi uneksia kauniita nuoruuden unelmiansa, joiden
valossa tulevaisuus alkoi kuvitella niin valoisana ja
hohtavan rusopunaisena, että sitä ajatellessa unoh-
tui köyhyys ja entiset kärsimykset kokonansa. Ajatel-
kaas, kun Matti oli luvannut korottaa köyhän piika-
tyton Wankkalan emännäksi. Sitä ajatellessa hyväili-
vät niin suloiset tunteet nuorta rintaa, joka siinä hei-

näkuun auringon heloittaessa, rakenteli niin korkeita ilmalinnoja.

On kulunut puoli vuotta edellisestä. Pitäjällä alkoi levitä puheita, että Wankkalan piika, Manda, oli raskaana, ja että tähän olisi Matti syyllinen. Odotettiin uteliaisuudella miten tämä juttu päättyisi.

Oli eräs talvi-aamu. Wankkalan isäntä ja emäntä olivat hyvän aikaa istuneet kamarissa, ja nyt kävi isäntä käskemässä Matinkin kamariin.

Matti meni kamariin ihmetellen, mitä asiaa vanhemmilla mahtoi olla. Isäntä istui pöydän vieressä tyytymättömän näköisenä, ja sanoi Matille:

„Onko, Matti, siinä perää, kun ihmiset puhuvat, että meidän piika, Manda, on raskaana ja sinä olet siihen syyllinen? Jos niin on asiat, niin sinun täytyy lähteä viikon kuluttua Ameriikkaan.“

— „Kyllä siinä on perää, mutta minä olen aikonut ottaa Mandan vaimokseni, enkä ole aikonut häntä narrata,“ vastasi Matti jäykästi.

„Se ei tule kysymykseenkään että sinä ottaisit kersjäläistytön vaimoksesi. On parasta kun alat valmistella itseäsi matkalle; se asia ei siitä muutu, koska kelvo-

ton olet noin itsesi häväissyt“, sanoi isäntä jäykästi.

Matti tiesi, ett’ei isänsä sana siitä muutu; ja hän ei halunut vastustella hänen tuumiansa.

On kulunut useita viikkoja edellisestä. Wankkalan piika Manda oli ajettu pois kotoansa, sillä isäntäväki ei halunut pitää „sellaista palveluksessaan.“

Kun tämä asia tuli pitäjälle tiedoksi, sanottiin: „Niin se on, kun sanotaankin, että „sukuunsa on suopetäjä“, ja „joka kuuseen kurkottaa, se katajaan kapsahtaa“. — Olisi tyttö pysynyt aisoissa ja tyytynyt „puoleenviidettä“, niin ei olisi näin käynyt. — Mutta se kävikin niin ylpeäksi, että piti olla puettunakin, kuin kaupungin ryökynät, kaikki rimpsut ja hetaleet, että aivan se oli omiansa „opiksi koiralle kylmä sauna“. Tähän suuntaan arvostelivat pitäjän naisväki tätä tapahtumaa, ja toiset, jotka tahtoivat Mattia puoltaa, sanoivat vielä: „Ei se ole narri, joka narraa, mutta se joka itsensä antaa narrata. Olisi tytön luullut ymmärtävän, ett’ei niin rikas poika huoli kerjäläistyöstä.“ —

Pitäjässä löytyi monta emäntää ja neitoa, jotka olivat Mandaa kadehtineet hänen kauneutensa tähden,

ja he oikein iloitsivat siitä, että hänen kävi niin huonosti. Mandalla oli siis „suo siellä, vetelä täällä.“

Kun Manda sai kuulla, että Matti aikoi Ameriikkaan, rukoili hän Mattia nöyrästi, ett’ei hän pettäisi lapsensa kantajaa. Mutta Matti vastasi, ett’ei vanhempansa sallineet hänen Mandaa ottaa, joten hän ei voinut asialle mitään, kun oli vielä alaikäinen.

Kun joku tuttava emäntä puhui Wankkalan emännän kanssa Matin Ameriikkaan menosta, pyyhki emäntä silmiänsä ja sanoi: „Kyllä minä ja isänsä koetimme estellä Mattia, ja sanoimme, jotta onhan täällä kotonakin työtä ja ruokaa. Mutta sille tuli niinkuin joku tauti, että sinne piti päästä; ja kun me ajattelimme, että „ei se koira oravia hauku, joka väkisin metsään viedään“, niin laitettiin hänelle rahat. Kuuluuhan ne kylällä puhuvan, että Matti olisi muka laittanut sen meidän piikaletukan raskaaksi; mutta se on vaan kaiteellisten vihamiesten valheita. Pitäisihän se jokaisen käsittää, ett’ei Matti sekaannu sellaisen kanssa; saahan hän parempiakin. . . . Kuka lie renkipoika laittanut Mandan raskaaksi; niinhän hän oli meidänkin renkin kanssa hyvä tuttava.“

Surullisena lähti Manda pois Wankkalasta. Hän kyllä yritti huomauttamaan jotakin Matin syyllisyydestä, mutta isäntä käski kiroten „korjata luunsa pois heidän talostansa.“ Manda koetti useammasta paikasta kortteeria, mutta lujalla se näytti olevan. Vihdoin lupasi eräs köyhä vaimo Mandan muuttaa tupaansa. Manda kuletti vähäiset vaatteensa tuon köyhän vaimon tupaan.

On kulunut kolme viikkoa siitä kuin Manda oli tullut äidiksi. Siinä se makasi pieni poika äitinsä sylissä, ja äiti katseli surumielisenä lastansa, joka oli syntynyt kurjuutta kärsimään. Siinä makasi pieni poika, jonka isän maailman kunnia oli saanut hylkäämään lapsensa ja sen kantajan.

Synkältä siinä näytti tulevaisuus. Kulkea pitkin taloja pyydellen ruoan ja vaatteen apua; ja väliin tehdä jotakin käsitöitä emännille sekä kuunnella pilkkasanoja, joita „kerjäläisille“ jaettiin; siinä oli hänen tulevaisuutensa. Hän oli jo iloinnut toivossa, että voisi välttää tällaisen tulevaisuuden; hän ei ollut uskonut, että rikkaan talon poika silloin kauniina heinäkuun päivänä hänen pettäisi. Mutta niin oli kummin-

kin käynyt. Ne ilmalinnat ja tuulentuvat, jotka silloin hohtivat niin kauniina ja rusopunaisina, ne olivat kukistuneet. — Ne oli sukuylpeys kukistanut.